

مؤذنین مقرر شده بیکه رفت و اذان در متوکنانید که بعد اسال مشرکی حج کنند
 نه بر تبه طواف خانه کعبه نماید و رسول خدا صلعم علی با اذان سوره براتة فرستاد که یوم نحر
 انهم معیت مؤذنین مذکورین قراتة سوره براتة فرمود هر یک که بعد خود مشغول بود معزولی
 ابو بکر میان نیامد چه ابو بکر با مور با اذان لا یکنین شده بودند بقراتة سوره براتة تا شب
 معزولی بود بهر نوع مارا بعد اشارت بسیرت شنیعه بخاری و بسنت سیئه ابو هریره
 دوسی در قرح روایتش چنین قدر کافی است که حدیث جماعت صحابه و علی مرتضی
 که در معزولی و سنت فخریه با ابو بکر صدیق است علیاً و غرضاً از خبر کثیر الاخبار
 "منی نزلت کتابی و اصحابی لدرایة اقامه داعیه و اقوی است و روایت ابو هریره
 چه چه بخاری، بمنزله شرح اجماع صحابه و جماعه شیخین است پس بدریافت آمد که تبلیغ
 احکام رسالت منصبی است که غیر اهل نبی الودع و کذرت جانب حضرت نبوی
 معزول است و این خاص منصب از حضرت الهی بر اهل بیت نبوی مخصص
 شده است چه هر گاه امر جزئی از احکام شرعی از ابو بکر و پس گرفته شد که چیزی
 خیر و اولاد و عتق الا انک او رحیل منک پس خیر رحیل از اهل بیت نبوی چگونه
 حامل جمیع احکام شرعی می شود تا خلیفه نبی گردد و درین مهوت فصل بن روز
 بهان صاحب باطل الباطل بحدیث بخاری اعتماد بران کرده و قابل اعتبار بشود
 در جواب معزولی صدیق خود چنین جهاد میفرماید فلما خرج ابو بکر الی البیچ بداء
 لرسول الله صلعم فی امر تبلیغ سوره البقره لانه کاذب و شتمه علی بن ابی العاص
 وارجاعها الی اربعه اشهر و ان العرب کانوا لا یعتدون بنبی لعمرو و عمره
 الامت سدا علی و من قوسه و ابو بکر من بنی قریظ

ان لا یغیر العریب بند العمل و عقد من ابی بکر لاند لم یکن من بی بی هاشم
 فیما علی القرائة سورة البرائة و طبق عمود المشرکین و ابوبکر علی امر من امل
 الحج و التذاری فی الناس بان لا یطوف بالبيت عمراً یا ناولا یحج بعد الغام مشرک
 یعنی هرگاه ابوبکر بغرض ادا کوی حجه قصد فرمود رسول خدا صلعم را در امر تبلیغ سوره بقره
 بخاطر گذشت بسبب آنکه سوره بقره برایش مثل بر تقض عهد است و رجوع کردنش ببت
 چهار ماه است و حرب شکست و بست عهد در اعتبار بنیدارند مگر انصاحب عهدیا کیک
 از قوم است باشد و ابوبکر از بنی تمیم بود پس رسول خدا صلعم خائف گردید که عرب طرد
 عهد و عقد عهد را از ابوبکر اعتبار نخواهند نمود و بوجه آنکه ابوبکر از بنی هاشم نبود پس
 آنحضرت صلعم علی مرتضی را مامور بقرائة سوره بقره و بطرد عهد مشرکین فرمود و ابوبکر
 صدیق بر اتمام حج و بزید امر لایطوف بالبيت الخ لیه و انتی و این اقاده فضل که درین
 ایهام سببوت شدن ابوبکر بقرائة آیات بقره بکار برده و بخطوات امامهم بخاری قدم
 نهاده بقاصد اخری و بقوادحری بمصداق الحق لیلو و لا یعلی معترف گردیده
 است اول این اقاده تصدیق حدیث قدسی کایودی هنگ لانتا و جل
 و تک و توفیق حدیث نبوی بقوله علی منی و لایودی عنی الا علی کما مضی لفا
 و اعتراف بمفادله من کانت علی بنیة من ربه و تیلو شاهد مندیشان مرتضی
 علی ظاهر شده ادیب چه خوش گفته سه پیشوا کوی چه مصطفی باشد به رهنما
 چون تفضلی باشد هر که معزول از برادره شد پیش رو کردنش خطا باشد یعنی نبی
 و امام برگزیده می باید نه شخص معزول از تبلیغ احکام دین و و هم آنکه ابوبکر
 نبی از ان پیغمبر نبود لهذا اخبار محرمة الآثار که رسول خدا گفت ابوبکر منی و انتا

و ابو بکر اخي في الدنيا والاخرة وهو اول الخلفاء بعدى و اما و ذيراي من اجل
 الارض فابو بكر و عمر و اقرأت على النبي صلعم است و عهد و نبي جعل نودن بار
 له الوزير است و عزل شدن متافى و زارت گريده است و طرفه شكوفه مفتریات
 حديث و اقرظني و خطيب ابن عساکر است که علی مرتضی فرمود قال لی رسول
 الله سألت الله ان یقذ مک ثلاثا فانی علی الا تقدیم ابی بکر یعنی فرمود که من
 ان خدا استدعا کردم که علی را بر شیوخ ثلاثه مقدم فرمایند اولی انکار کرد و بعد آن من
 مقدم کردن ابو بکر را چه تقدیم ابو بکر من عند الله اگر در امر دین فرض کرده شود
 معارض آیه و تسلوا شاهد منه و متافى حديث علی بن ابی طالب و مخالف حدیث
 قدسی مذکور کایودی عنک الا انت او مهجیل منک می باشد و هو خلف چه ابو بکر
 از قبیل پیغمبر بوده است و همین استدلال فضل از هر ولی ایضا محفوظ داشته و اگر
 تقدیم وی در امر دنیا باشد پس آن در نی مقام غیر متنازع است چه دیو حضرت سلیمان
 نیز بر آن حضرت مقدم گریده بود کمانی الدلائل شور و این تقدیم از جمله نظام تکوینی است
 که اولت کافر را بر مؤمن و فاسق را بر مسلم ممکن میفرماید سوهم مثل مفاد آیات
 سورة برأت و مفاد لایطوف بالبيت عمرا یا نولایح بعد العالم مشرک نتیجه نقص عهد
 است هیچ تفاوتی مابین هان نیست پس چیزی از کلام ندارد اولون و چیزی از ان ندان
 معنی ندارد مگر آنکه ندارد بلفظ لایطوف و لایح چونکه مثل بر نقص عهد بود رسول خدا
 هم با ابو بکر نداد که غیر بنی هاشم بود الا کن اولیا و اذ حضرت دیو را بدین منصب نامناسب
 بحال و در ان طرف خود رسانیدند چهارم آنکه اگر از رجعت ابو بکر بعد عزل از عهد
 قرأت برأت عزل نظر سازیم و امیر المؤمنین بودنش قبول داریم تا هم امارتش موجب باشد

نوشودیم ہم ماموری اور بقرانہ سورہ مذکورہ عمدہ دلیل پر زیت اوست و بیابان
 ہر دو وجہ آنکہ رسول خدا صلعم وغیرہ بنی نضیر محمد بن سلمہ رباب کے اعلام نقض عہد
 یہ وہ طرف ایشان فرستادہ بود کہ اولہ الواقعی حالانکہ ابن سلمہ از قریش ہم نبود
 چہ جائیکہ از بنی ہاشم بود پس ہم ماموری ابو بکر اور اعلام نقض عہد وہی خیرناہ
 و سے از ہمت احکام شریعت و اہم تائید و لفظ امارتش بیشتر بی معنی است چہ قرع
 جمع نشدہ کہ صدیق ہم این خدمت در مجامع جاری آید و ہا سہ و اگر امارت حاج
 رباب کے ابو بکر موجب کمال ہوتی و اہم تائید پس رسولی ابو بکر بن سلمہ کہ شدہ
 بود عتاب بن اسید را کہ از طغیان و مسلمی الفتح بودہ والی مکہ مقرر داشتہ و بہان امیر
 الحجاج دوران سال شخص شدہ امتیاز سے بین اکابر صحابہ حاصل ہو کر وہ است کہ
 رواہ الطبری بانہ قال و حج الناس تلک السنۃ علی ما کانت العرب حج علیہ و
 حج تلک السنۃ بالمسلمین عتاب بن اسید وہی سنۃ ثانیۃ یعنی دوران سال
 ہرمان حج ادا کر دند بر طریقہ عرب حجہ ادا میکردند یعنی بطریق جاہلیت عتاب بن
 اسید امیر الحجاج دوران سال با مسلمین حجہ بجا آورد و آن سال ہشتم بود و درستی
 در ترجمہ عتاب مذکور است اسلم یوم فتح مکہ و استعمالہ النبی علی مکہ عام الفتح
 فاقام للناس الحج تلک سنۃ وہی سنۃ ثمان و حج المشرکون علی ما کانوا علیہ و
 علی نحو ذلک اقام ابو بکر للناس الحج سنۃ تسع اسی بقدر الحاجۃ یعنی عتاب یوم
 فتح اسلام آورد و رسول خدا صلعم اورا عامل مکہ مقرر داشت پس در آن سال کہ سنہ
 ہشتم از ہجرت بود مردانہ الحج قائم ساخت یعنی امیر الحجاج شدہ حج ادا کرد و ان
 ہر زمانہ ادا کنایہ و مشرکون حسب طریقہ خود حج ادا کر دند و مثل آن ابو بکر

نہم امیر الحاج گزیدہ حجہ ادا نموداشتہی از کفاریر این سخا پر گریز و گرانہر دو امر کفر
 الحج و اقامت مناسک بطریق جاہلیت فہیہ ہوشو ہوتا ہم فحوائے حال ہر دو چیز
 بوجہ آنکہ ہر دو فقہ فی الدین بنیاداشتہ و عتات عادت گرفتہ طریقہ جاہلیت بودند
 و قبل ازین حجہ ہمراہ آنحضرت صلعم ادا نمودہ خالی از تعلم دینی مانند ظالم حال حسب
 آداب جاہلیت حجہ بجا آوردند چہ اکثر اصحاب رسالت تا حجۃ الوداع از آداب مناسک
 محض جاہل و بطریقہ ایام جاہلیت را غیب چہان سنبک بودند کہ براحکام حجہ مشرعو
 ملت ہائے کردند کما یاتی بیانہ پس اگر ابو بکر صدیق از امیر الحاج بود رفتہ باشد و بقول
 و علی نحو ذلک اقام ابو بکر للتاس اقامت مناسک بطریقہ عتاب تازہ مسلم و تازہ
 عہد بالجاہلیتہ فرمود فلا حرم کہ مناسک موافق جاہلیت ادا کردند و کتابیند ہا پنجر
 شرعاً مقبول منی شود پس ازین اہارت کہ رسم جاہلیت از وراید چہ بند دو چہ می کشا
 و ہم دین سال پنجم در باب مہات المومنین نازل شد و اذا سررتی الی البعض ^{من} ارجا

حریۃ ما فلما تبات بہ و اطہرہ انت علیہ عرفا بہ نمہ و انترض من بعض الی قولہ ان

توب الی اللہ فقد صنعت قلوبکما وان تطاہر عایبہ فان اللہ ہو مولدہ و جبرئیل و

صالح المومنین مفسرین آوردہ اند کہ افشار از کندہ گان پیغمبر خدا عاقلہ و خصم

بودند پس در شان آنها آمدہ فقد صنعت قلوبکما یعنی قلوب شما ہر دو منحرف و کج از

حق شدہ اند اگر توبہ بکنید بہتر است اما وارد شدہ کہ توبہ کردند و صالح المومنین

در شان امیر المومنین است نہ برائے شیخین چہ صیغہ مسفر و برای جمع مستعمل است

تعلیقا نہ برائے تثنیہ آید و کج قلب عاقلہ از واقعہ جنگ جمل ظاہر است کہ حکم

قرآنہ و قرنی فی بیوتکن برائے امہات المومنین آمد و اوباک نا کردہ برای جملہ

بیرون آمد سے حیرانگہ با حیدر آمد کہ جنگ با پیغمبر آمد پدربو بکر ترسوں
 جہان بلووننگ کن و خورش جنگی برآمد و در سال دہم از ہجرت کہ سورہ
 برکت از قبل نازل سے شدوران آیہ تہدیوی یا ایہا الذین آمنوا لا تتخذوا الابرار
 و اخوانکم اولیاء من استجوا الکفر علی الایمان ومن یتولعہم منکم فاولئک ہم الظالمون
 وارد شدہ است یعنی او مومنان با پاپا کو خود لا و پرورداران خود را دوست اقمہ نما
 اگر ایشان کفر را بر ایمان دوست دارند و ہر کس کہ با ایشان محبت دارد از شمال پس
 آن شخص ظالم است در تفسیر کہ ^{۲۲۶} مذکور است ان جماعۃ من المؤمنین قالوا یا رسول
 اللہ کیف یکن البرائۃ منہم بالکلیۃ وان ہذا البرائۃ توجب لقطعنا عن آبارنا
 و اخواننا و عشیرتنا و ذہاب تجارتنا و ہلاک اموالنا و خراب دیارنا الخ یعنی
 جماعت مومنین گفتند کہ یا رسول اللہ چگونه ممکن است برأت از آبار و اخوان
 کلیتہً و این برأت موجب قطع ما از آبار و برادران و اقارب ما و موجب زوال
 تجارت ما و ہلاک اموال ما و خرابی دیار ما است انتہی و ہر چند صاحب تفسیر سراج
 النیر آورده کہ این آیہ در شان عباس و طلحہ اخوی بنی عبدالمطلب آمدہ کہ از ہجرت کہ برت
 سے نہ ہونند و گفتند کہ و رحق نہ تا ہما جبرین وارد شدہ کہ مرند شدہ طحق یا ہل مگر وہ
 و یکذافی الکشاف مگر آنکہ این امالہ است کہ از سر روس بردوشن و گران می
 اندازند و اگر باعتبار شان تداول سلم و ایم تا ہم الطباق بحال روس میشود و آنچه
 بین الصوابہ متداول ہودہ چنانچہ حافظ سیوطی در اتقان فی علوم القرآن سیفر ما
 قد نزلت آیات فی اسباب و اتفقوا علی تعدیہا الی غیر اسبابہا الی قولہ ومن
 الادلیۃ علی اعتبار عموم النقطہ احتیاج الصحابہ و غیرہم فی وقائع ہموم آیات نزلت

کلی استیجاب خاصیت آنها را ایجاب می نمود و حریک بود که صدیق را فرمود که طاهر
 و اشکار است که کسی از طرف اعراب خصوصاً اهل مکّه و قبائل حوالی را در غزوات و
 سرایات آزار نداده و همین سبب جمع صنادید که مورثان ایشان از طرف و القطار
 راهی و ارباب گرویده بودند یا بویگر گرویده بودند تا آنکه هر دل عزیز پیدا شدند لهذا از
 قریش حمایت او را در امر خلافت واجب گانستند لهذا صدیق عتیق مصلحت آن
 استیجاب الکفر علی الایمان سے باشد و انت تعلم که عثمان غنی اکثر نصیبه ازین آیه تهنیت
 برده است که حب اخوانی از و گاتے متفک نشده چنانچه در صد گذشت که معاویہ بن
 مغیرہ را که بنوع الف حضرت امیر حمزہ مرتکب شده بود در خانه خود بعد ایام احد مخفی
 داشت و عهد ان بن سعد بن ابی مسریج را که رسول خدا صلعم خویش بدر فرموده بود
 در مکّه مخفی ساخت تا آنکه درین حب قومی جان داد و از حب اخوانی دست بردار
 نشد و عمر فاروق نیز نصیبه این آیه شریفه خالی نماند چنانچه در صحیح بخاری^{۲۶۲۳} ماثور است
 در باب هدیه مایکراه لبسها عن عبد الله بن عمر قال راى عمر بن الخطاب
 حلة عند باب المسجد فقال يا رسول الله لو اشتريتها فلبستها يوم الجمعة وللوفد
 قال صلعم ثماليسها من لاخلاق له في الآخرة ثم جارت حلال فاعطى رسول
 الله عمر منها حلة الى قوله فلما عمر احواله بركة مشركا ليعنى عمر يرد مسجد حله و يد
 و با آنحضرت صلعم عرض نمود که اگر من خریدمش پس یوم جمعه و برای کوهمانی پوشیدم
 پس آنحضرت صلعم فرمود که جزین نیست که آنرا منی پوشد مگر آنکه در آخرت پراکے اول نصیب
 نیست وقت دیگر حله یا آند پس رسول خدا صلعم از آن حلال حله بلعنه بنوعی پس عمر پادرس
 خود که مشرک بود پوشانید انهمی و این بدل عمر بن برادر که در مکّه توطن داشت مخیر

حب وی با دوست و مستزاد بران اغراب بالقیح دران است که اگر کسی شراب
 بخورد و او را شراب رسانیدن تا وی بخورد اشتراک در خمر خوردن می باشد و گویند که
 واقعہ این حلقہ قبل از ورود آیه شریفہ بیان آمدہ چہرہ سورہ برأت در معاصی سابقہ
 مشہور است و ما نحن فیہ ہم اغراب بالقیح و گران آمدن درود آیت است کہ ہا جبرین
 از حکم القطاع حب بار و اخوان تا خوش بشدہ در آن عذر اشکال آورند و این گران
 یعنی شود مگر آنکہ تعلق خاطرش بعشیرہ و قوم داشته باشد و ازینجا حب قومی ہر سہ بزرگوار
 ثابت گردید ہذا درین فعل قول ان هذا البراکۃ و حب القطاع عن آیاتنا و اخواننا
 شریک شدن مستدرک می شود و در عین سال دہم از ہجرت حضرت خضر سالت
 و تاج نبوت براسے عجد الوداع از مدینہ منورہ بیکہ معظہ باسوق ہدی تشریف از زانی
 فرمود و از صحابہ کسی سائق ہدی نگردید مگر طلحہ و دران زمان حضرت امیر مولا کل مومن
 و مومنہ درین بود پس آن حضرت ولایت منزلت باسوق ہدی روانہ بیک محترمہ گشت
 چنانچہ محدث ابوداؤد در سنن خود و امام احمد از جابر بن عبد اللہ آورده اند ان
 رسول اللہ صلعم لہل هو واصحابہ بالبحج و لیس مع احد منہم یومئذ ہدی الا
 البتی و طلحہ و کان علی قدم من الیمن و معہ ہدی فقال باعلت با اهل بہرہ
 اللہ صلعم وان البتی امر اصحابہ ان یجعلوا عمرۃ یتوفوا شہیقصر و او یجلاوا الامن
 کان معہ الہدی فقالوا انطلق الی منی و ذکونا نطق البتی یعنی رسول خدا صلعم
 و اصحاب و آواز لبیک بر آواز حج بلند کردند و با کسی امر و زقرایانی با خود نداشت مگر
 رسالت آب صلعم طلحہ و ازین علی مع قرایانی آمد و گفت کہ نیت کردم و لبیک حج
 گفتہ باشم رسول خدا صلعم نیت حج فرمودہ اند و ہر آنکہ آن حضرت صلعم اصحاب خود را

انا انہی عنہم ولحرم من واعادہ علیہن وہی متعۃ النار و متعۃ الحج و حی علی
 منہ العمل لانا لعد القوی شیخی فی شرح البحرید و اعترف بہ صاحب التوفیق و مشاق فخر
 ابو یوسف یقول ہم لو انہم لو انہم شہم سلم فی صحیحہ و الحاقنا السیوطی فی تاریخ الخلفاء
 ہمین حضرت اس دور رئیس مرتکب این گناہت از حکم حضرت رسالت شدہ اند و انرا
 بقضا تہنیر کردہ اند اگرچہ مستقرین است بیاس حرمت خلافت نامہ قائلین و در
 حجۃ الوداع زیارت قلم نیاوردہ آئیہ ایہام کار بردہ مگر سب زبان کی ماند آن
 رازی کہ گوید بنیرہ و در صحیح مسلم است عریبہ انہمہ ذالت تمدد رسول اللہ صلعم
 لاربعة متعین من ذی الحجۃ الا خمس من مثل البنی امی و هو غضبان فقلت من
 اغضبت یا رسول اللہ ادخل الہ النار قال مسلم او ما شہرت انی امرت بالتامد
 بامر فاذا ہم یروون ولوا فی التیات من امری ما امتد برب ما سکت الہدی
 معی الخ یعنی عائشہ گفت کہ تاریخ چهارم یا پنجم ذی الحجہ (در حجۃ الوداع) و لانی اصلع
 نزد من تشریف آورد در حالیکہ غضبان بود گفتم کدام تر ابغضاب آورد یا رسول اللہ
 خدا او را در جہنم داخل سازد فرمود ای انداختی کہ ہر آنکہ من مردم را حکم و اوم بامری
 پس ایشان سرودہ می باشد اگر من پیش ازین و انستی کہ بر آمدن از احرام آنها را
 شوق خواہ گذشت از امر کردن من آنچه من بعد از ان پیش آمد سوق ہدی نکردی
 نتیجتاً ازینجہ پیش شاق نمودن صحابہ امر حکم نبی را و غضبان گرویدن آنحضرت
 تمام بسبب کہ ایرت از انقتال آنها و مستوجب و حق بودن غضب آوردن بنیرہ
 سلم تمام بر روید و در شرح این حدیث اما ہم نوادی میفہ ما یما غضب کرق لانتہای
 حرمتہ الشرع و تقدیم فی قبول حکمہ و قد قال اللہ تع فلا و ربک لا یؤمنون حتی

بجکوک فیما تبخر بینهم ثم لا یجدون فی انفسهم حجرا مما قضیت و یسئروا السلیما
 فغضب لما ذکرنا من انتهاک حرمة الشرح و الحزن علی صفتی نقض ایام
 بتوقیفه یعنی غضب بضمیر خدا بسبب تنگ حرمت شرح و شروع و ابد در قبول
 حکم آنحضرت بود و اولتعا میفرماید فلما وریک لآیه و حاصل ترجمه می رسد قسم بخدا ایشان
 مومن بنیابت تا وقتیکه ترا حکم سازند در آنچه ما بین مشاجرت دارند باز در انغوس
 خود با حرج از آنچه حکم فرماید و آنرا تسلیم سازند حق تسلیم کردنی نواوی فرمود پس
 آنحضرت صلعم غضب فرمود و چون ذکر کردیم از تنگ حرمت شرح و ایدیه جزان
 بر حال ایشان در نقض ایمان آنها بوجه توقف نمودن آنها انتهی اما نواوی وقت تحمیر
 این افاده فراموش کرد که همه نقض ایمان و انتهاک حرمت شرح بجمام بنجر می شود
 حال آنکه صاحبش آنرا در زمان خود علی لا اعلان حالی کرده است و همچنین صاحب اللغات
 شارح الشکوة اعتدالاً گفته است که این معنی بوجه برهنگایه گران آمد یک بجهت
 آنکه از احرام برآیند و رسول خدا صم باشد و ترک متابعت او کنیم **قول این**
 متابعت در محاربات ملحوظ خواطر تانند که رسول خدا صلعم را تنها در مبارک گذاشته و ترک
 رفاقت فرمودند یا ز گفت دوم آنکه گفته در بیان ما و عرفه پنج روز نمانده
 پس چه مناسب که از احرام برآینیم الخ اقول پس واضح شد که انتهاک حرمت
 شرح بر ما مناسب دیدند و این جبارت در صحابه بحضور رسول خدا صلعم کسی را حال
 نبود مگر مجتهدین اصحاب و آن ابو بکر صدیق و عمر فاروق می باشند کما فی تاریخ
 الخلفاء و غیره و حافظ سیوطی نام علی مرتضی در مجتهدین شمرده است حال آنکه از سر
 غلط است تا هم گویم که آنجناب درین اجتهاد بوجه سوق مستحق را با ایشان

یا رکعت سوم آنکه دو جا بلیت مرود و از شهر حج از استماع شدگان بود و در وقت
 همین وجه سوم ایشان تلاوت مغز سخن و حجت مستکن است و اگر سخن جمیع اصحاب
 که محققاً سوق بدی نفرموده بودند بر طبق سیاق حدیث گفته شود که هر یک ایشان
 حرمت شرع مناسب دانسته مرود و در امثال حکم پیغمبر صلعم شده بودند و در
 چه وقتا و در چه یوم پیشتر از وفات رسالت اب عمره را در شهر حج از استماع
 در صحابلیت می دیدند و از تهدید آیه قلا و ذیک لا یؤمنون الا بیا که پیدا شد که
 در آن لغی ایمان اصحاب حج فی انفسهم وارد است و بعد بقا و در چه یوم در
 فضائل و بزرگی من عمل گردیده واجب اطاعت بنی الامه گردانیده شدند و فعل ایشان
 حجت و تخطیه آنها ضلالت قرار گرفت و طره دستار صحابیت چنان بقیش تحریف مزین
 سبیل انتهاک حرمت شرع رسایل المؤمنین نام کرده از ان احتجاج بصحت اجماع
 صحابه مقرر داشتند حال آنکه سبیل المؤمنین اطاعت خدا و رسول اوست نه آنکه او
 در شان ایشان میفرماید و من یشاقق الرسول من بعد ما تبین له الهدی و
 یتبع غیر سبیل المؤمنین لوله ما تولى و ضلیه جهنم و سارت مصیرا یعنی هر که شیخ و
 کار و شوار کند رسول را بعد از آنکه بیرون امر بر ایت ظاهر گردیده باشد و شیخ مؤلف
 طریق مؤمنین بنماید برگردانیم او را بطریق برگردیده است و برسانیم او را در جهنم و
 است باز گشت و و انتهی حالا اصحاب در ایت و اباب فرست تطبیق فرمائید که
 شدن پیغمبر از کراهت صحابه و انتهاک حرمت شرع مصداق من یشاقق الرسول
 است و قوله و یتبع غیر سبیل المؤمنین ظاهر اعطف تفسیری من یشاقق الرسول است
 که مرتکب شقاق و غضب آورنده رسول اتباع خلاف طریق مؤمنین است و بر آنکه او چنان

چنین است در اینجا از ایشان اغصاب بتی سرزد شده است و همین اتباع غیر سبیل
الموسین می باشد و در صحیح مسلم از مالک شمر وی است قالت کان قریش من دان
وینها یقفون بالمزولفه و کالتوا لیسون المحسن کان سائر العرب یقفون بعرفه فلما جار
الاسلام امر الله عزوجل الی نیه صلعم ان یاتی عرفات فیقف بها ثم یتفیض منها فذ
قوله تم حثه ا فیضوا من حیث افاض الناس انہی و قبل ترجمه عبارت شرح
تواوی آنکه و معنی الحریث ان قریشا کانت قبل الاسلام لقفت بالمزولفه وہی من الحرم
ولا یقفون بعرفات و کان سائر العرب یقفون بعرفات و کانت قریش تقول نحن
اہل الحرم فلا نخرج منه فلما حج النبی و وصل المزولفه اعتقدوا انہ لقیف بالمزولفه علی
عاده لیسوا و صلعم الی عرفات لقول الله ثم ا فیضوا من حیث افاض الناس ای
جمہور الناس فان من سوی قریش کالتوا یقفون بعرفات و یفیضون منها محصل
ترجمه صحیح قریش در او ای مناسب در جاہلیت آن بود کہ از مکہ در مشعر الحرام وقوف
میکردند و سایر عرب در عرفات رتبه قیام می نمودند چون رسالت مآب در حجه الوداع
از مکہ سیر نموده بہ مقام مشعر الحرام فائز شد قریش یعنی مہاجرین و طلقاء و آئین لعقوا
کردند کہ آنحضرت صلعم سب عادت قریش در اینجا وقوف خواهد فرمود پس آنحضرت
از اینجا تجاوز نموده بعرفات فائز گردید حکم آید مذکورہ متن پس سوائے مہاجرین و
طلقاء سائر حجاج ہمراہ رکاب رسالت پناہ در عرفات رفتند انہی منحصرا از اینجا و تا امر
واضح گشته یکے ماتحن فیہ بصدودہ است و آن تخلف کبرار و عظامردیجا بہ از تملیخیر الوار
واز حکم از کبرار و ربوع ایشان بہوائے جاہلیت است کہ تا ایندم از آنها بہ رزقند
ثابتی ابو بکر و قتیقہ علی زعم امیر الحجاج بود مناسب ادا نمود یقینا بر سم جاہلیت بجا آورد

که قوله استحقق و التذقیف بالمزده لهما بران دلالت دارد و حیرانم که بعد چند روز
 از کتاب ایشان در سقیفه چگونه سبیل المومنین گشت و کدام دیانت بران محبت شری
 بر لبست حالایک ایکار او تحلیل از جم غفیر صحابه و اجماع بودند اقوی اجماع سقیفه بود
 مگر فرق همین قدر بیان آمد که بزبان اجماع حجة الوداع پیغمبر خدا نداده بودند و بر اهل
 الحلال العقد آن غضبناک شدند و بعد سقیفه آنحضرت صلعم بجانب قدس رحلت فرمود
 بود و بعد از چگونگی غایتا که و با ایشان می رسید قافله و گویند که ستمه النساء در زمان حجة الوداع
 حرام کرده شد و است حال انکاین واقعه مقلوبه از جمله استبدادات صحابه بر انحراف از امر
 رسول خدا صلعم است چنانچه در صحیح بخاری بحال پرورداری ماثور است اخراج مسرت
 عن عائشة صنع النبي صلعم شيئا ترخص فيه وتزلا عنه قوم فبلغ ذلك النبي فحمل الله
 ثم قال ما بال اقوام يتزهون عن النبي اصنعه قوالله اني اعلمهم يا الله واشد هم
 له خشية انتهى قال السدي مرقا عن الجاهد واليهم رجوعا الى اصل الواقعة في شرحه الخ
 قوله ترخص فيه اي سهل فيه كالافطار في بعض الايام والصوم في بعضها
 في غير رمضان والتزوج انتهى يعني عائشة فرمود رسول خدا صلعم چیزی را بکار آورد
 یعنی ستمه النساء و رخصت و اجازت در آن داد و مردم از آن ستمه نمودند و بارت جتند
 پس پیغمبر یا آنحضرت رسید پس خطبه بگفت ای خواند و باز فرمود چه پاک است مردمان از چیزی
 که قبض آوردم آنرا قسم بخدا هر آنکه من اعلم و عالم تمام حضرت آبی و شدید تر خائف از
 خداست باشد به نسبت مردم آهتی محدث سندی میفرماید قوله ترخص بمعنی سهل کردن
 و ران راه است مثل افطار کردن در بعض ایام و روزه داشتن در بعض روزها و غیر
 رمضان در آن زوج نسواة نمودن است آهتی و مثال افطار و صیام بر او کجاست

و نهایت یزید و نیتقام است مگر همان تزویج مسئله که عمر خطاب از آن ناخوش بوده و روزه
 افطار فی بعض الايام فی غیر رمضان را چه نسبت از تنزه می باشد می فهم این ماجرا آورده
 است رسول الله صلعم بنی عن عیام هجیب و ملا علی القاری در موضوعات خود^{۱۱۸}
 میفرماید وهو محمول علی اعتقاد و خوبیها کما کان فی الجاهلیة اگر چه این افطار یعنی بنی
 عن الصیام بود می باید که صحابه هنوز تنزه بنا بر اعتقاد و خوب پیمان که در جاهلیت مرسوم
 بود کردند و این همان اشغ شائع است که همان حضرت در تحلیل احرام بجا آوردند که نوبت
 جاهلیت از ایشان منکف نشد بود و بعد از زمان پیغمبر چگونه از آن منکف شدن می خواهند
 و اگر می شاق افطار بودند چگونه از آن تنزه میکردند چنانکه انس بن مالک ابو طلحه عادت
 گرفتند صیام نبودند که انس را بطنقی کید معذور گفته اند کافی بینه الوعاه للسیوطی و غیره
 معیره و ابو طلحه در تمام زمان رسالت روزه نمیداشت کافی الاستیعاب و عمر خطاب خود
 بوجه شوق منظر بود حتی که بر عایت و آیات تخص را نقل مینماید و قوله والصوم فی بعضها
 از تنزه صحابه غیر متعلق است چه ابتکار از صوم را تنزیه نیکو نیست تزویج باقی ماند اما تزویج
 و ایی لالیق تنزه نمی شود کماتری حال باقی ماند تزویج متممی اینچنین عمر خطاب تنزه از آن
 در زمان خلافتش ظاهر شد که امضی پس آن تا که روز روشن داشت و بحور و حی قیام ابو
 حشیم بنی لاکوز تا بد صدق سه بر عکس بنه نام از نگی کافور تنزه فاروقی را بنی تخیری
 از حضرت نبوی ساخته و پرداخته اند حال آنکه حضرت نبوی بتزویج مسئله بعد عمل آوردن بهر
 خصیصه داد و عمر از آن گریسته داشت آنرا ظاهر کرد بوجه غیرت آنکه در زمان بنی تیم و
 بنی هاشمی رواج یافته بود کافی تشقیق الاخبار للرفیع تا آنکه انکار کرده و بتزویج مطلق بدل نموده و عمر
 خود بکرم سلطانی کافی التمهید للعلوی طشت از یام فرمود و رسول خدا صلعم چگونه مسئله النساء

احرام میگفت با آنکه در قرآن و ارواست ما نشتخ من آیه او نشمات بخیر منیا
 و مثلها و مثل و یا خیر و مستعد الشار بر کور قاه عامه است آیتی یا روایتی نیامده تا مستعد النساء
 استسوخ شماریم العاقل تکفید الاشارة والالایکفید له البشارة و این تتره از صنع حضرت
 رسالت چنانکه اشارت بان مختص بعرفاروق رفته پس از وی سرزده مگر در روایتی تعلق
 بر سر قوم نهاده اند حال آنکه جماعت صحابه را مذہب جو از مستعد النساء با وجود تحریم عمری
 بجایمانده که از کراهی کتابنا الشهابیة فی معرفة الصحابة و درین سال در اثنای
 و ایسی از سفر حج الوداع آید یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک و ان لم
 تفعل فمأیلتک من الله و الله لیعصم من الناس و نعم قدیر تا ذل گشت آنحضرت
 صلعم با اختلاف قولی و فعلی جناب امیر را خلیفه خود و مولای کرامت مقرر ساخت و در
 حبیب السیر است که با اشارت حضرت نبوی همه صحابه بیعت علی الخلیفه بدست شاه دلا
 فرمودند و عمر فاروق هم ایوب ایخ میخ لک یا علی انت مولای و مولای کل مؤمن و مؤمنه
 مبارکباد گفت اما آخر کار ظهر قول لغو و ما صحوا کما رسول ذن خلقت من قبله الرسول
 فان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم و در شریفی بر این نظام نیز نبوی بود بیان آمد و
 از مرویات فرقه شیعه مستفاد میشود که واقعه عقبه که در سفر تبوک حسب روایات عامه
 منتقل آوردیم در بین سفر حج الوداع بعد اختلاف و لایتماب از دو ازوه تا سافقتین
 نشان سید المرسلین حادث گردیده و بین هوا با استاد رت و حی بوقوع آن در ذی
 تبوک محل بعلل نبی باشد و در رسال یا زوعم از هجرت که زیاده از دو ماه
 تا اوقات پیغمبر خدا صلعم بود اصحاب نبی را جسارت با بر خلاف آنحضرت صلعم افزون و آنچه
 در تمام سال میگردد بین دو ماه مثل ت هوستاکی و بی باکی و دشمنی که نمودند و چینی

پرواه حرمت نبوت نفرمودند چنانچه حضرت ختمی رسالت در یقین غرقه تشریف آورد
 و ابو بکر عتیق همراه رکاب سعادت بود پس آنحضرت صلعم بحق شهنشاه را حد شهادت خیریت
 و دعای مغفرت خواند حضرت عتیق از آنحضرت تصدیق خیریت خود درخواست مگر آنحضرت
 صلعم انکار کرده فرمود لادری ماتحت ثون بعدی چنانچه در کتاب لوطا را ما هم
 مالک ما ثور است عن ابی نصر موی عمر بن عبید الله ان الله اتاه رسول الله صلعم قال
 لشهدنا رسول الله و کما را شهد علیهم فقال ابو بکر الصدیق یا رسول الله السنه
 یا انتم اسلمنا کما اسلموا و جاهدنا کما جاهدوا فقال رسول الله بی و لاکن لا
 ادری ماتحت ثون بعدی قبلی ابو بکر شتم بی شتم قال وانا لکافیون بعد
 اتقی فتوله بلویرا کوا سکا ت مشکلم است وقتیکه او تطویل کلام نمایند بر او تصدیق کلام
 و و سیاق کلام مابعد که لادری ماتحت ثون بعدی است نمایند همین معنی اسکا
 بیفرماید پس ترجمه حاصل آنکه هر آنکه رسول الله صلعم بر او شهادت او را فرمود ابو بکر گفت
 که یا رسول الله ای ما بر اوران ایشان نیستیم اسلام آوردیم چنانکه ایشان اسلام آوردند
 و جهاد نمودیم چنانکه ایشان جهاد کردند آنحضرت فرمود بجز و لاکن بنیدیم که شما بعد من چه
 احداث خواهید کرد پس گریست و گریست باز گفت که ما البته بعد تو چنین بوده باشیم
 و در خارج الذبونه است و در روایت آمده که بعد از آن روی مبارک با صحاب آورد
 که حاضر بودند و گفت ایشان یعنی گذشتگان بهتر از شما اند گفتند یا رسول الله ایشان
 برادر ما اند همچنانکه ایمان آوردند ایشان ما نیز ایمان آوردیم و ایشان الفان کردند ما نیز
 کردیم ایشان رفقه و نیز میر ویم ایشان را بر ما زیادتی چیست فرمود ایشان در گذشتند
 و از ما بر ما خود چیزی در دنیا نخوردند و ندیدیم که شما بعد از من چه کار کنید و چه فتنه بر ما

شما سر بر زند اتمی هر چند که این روایات سراسر در ایات محتاج بیان قوائد نمی باشد اما
 طبع نگذار که چیز و ابشارت تمام پس اول آنکه لفظ بلو برای اسکات متکلم آمده چنانکه
 بعلم آمد و در بیان آن در روایت ثانی بلحاظ تصدیق اخوت و اسلام و جهاد ابو بکر صدیق
 بشود آوردندی دوم قوله لا ادری الم اخبار حوض رایا و در این که از آنجا محمد شین برانده
 خواهند شد و در اینجا حضرت رسالت ابو بکر صدیق را که مخاطب مع الخیر عبد لا ادری فرموده است
 و بیانی بیانی پس بشارت جنت و شهادت خیریت او که در این اخبار آورده مصنوعی بر آید
 و سوم آنکه قوله صلعم ایشان یعنی گذشتگان بهتر از شما اند تا مترجم ویرایش خلافت سقیانی
 را از بیخ برکنده است چه خلیفه نبی از جمیع افراد است عام از آنکه گذشتگان باشند یا حاضران
 فی الایمان بهتر و افضل می باشد و بهین ضرورت در عقائد نسبی است که افضل الخلق
 بعد النبی ابو بکر الصدیق چونکه خیریت گذشتگان از ابو بکر و اعوانه و احبابه نبوت
 قطعی ثابت شد اکنون همه تسبیح عنکیوت علماء سنت ابو عبد الله المازری و ابو منصور
 البغدادی و اصحاب وی و شیعی و ابن مسیب و عطاء و محمد بن کعب و قاضی عیاض و
 ابو الحسن اشعری بر باور رفت و قول ابو بکر الباقیانی بانه قال ان التقضیل للخلق
 الثلاثة علی عامه الصحابة اجتهادی قطعی که تفسیر النوادی فی شرح المسلم خلاف
 این نص حکم بر آمد لان النطق لا یضی عن الحق شیئا و از اینجا متحقق گشت که کلام
 شریفه کتم خیرا ما اخرجت للناس که کلام حق بر حق است در شان همین دلیل کلامی
 رسول الله صلعم هرگز نیامده که اطبا قایم بر آنها بعد و در این چنین نصوص و ظهور در بیان
 سالوار ایشان بنویسند و حق می آید چهارم تونه صلعم ایشان در گذشتند و از اجراء بخود
 چیز سواد زنیان خوردن و الت و ارضی و ارد که اجرو در دنیا و هم در دین می یابند اگر در دنیا

یکے ترسد و ر آخرت خواہی یافت و اگر در دنیا فائز گردید بر او و نصیب در آخرت خیر
 قال الله تع و من یر و حزن الدنیا نونہ منما و مالہ فی الآخرة من خلوات
 و اولوہ اصحاب ثلاثہ بھرت الدنیا از ہن آہ مستدرک شدہ کہ بکلمانی و فرمانروا ہو ملک و
 فتوحات بلا و خلقت با شوکت و اہبت فائز شدہ لہذا حضرت رسالت از تصدیق خیرت
 ایشان ساکت مانند و اشارت بحدیثات و متن ایشان نمودند چنانکہ قول ابو بکر صدیق بعد
 یکا مکرر انالکما یقول بعد کت جمع صلابت با کوشیہ و فضائل جہتہا یہ ظنیہ حضرت
 ویرانیست و نابود فرمود و احداث بدعت سفیفہ را نمود و ازینجا حقیقت سیرت صدیقی
 عیان گردید کہ حضرت نبوی بجا شہرت است بقولہ لا ادری ما تمدون بعدی بظاہر
 و اشارت فرمود کہ ابو بکر و انصار و اعوانہ و سیرت خود قابلیت تالیف احداث فی الدن
 میدند کہ سیرت این بزرگ شہسوار مسلمین نماند و از ہن جا است کہ حضرت رسالت
 سخنان صحابہ و امت محض نامسلمین بود و در او احترام قرطاس و کتف طالب فرمودہ گفت
 ان اکتب لکم کبابالن فضلوا بعدی چونکہ بوجہی من بالوجود کتابت از آنحضرت ختمی رسالت
 بیان نیامد فلما جرم ظہور صلابت گشت و مؤید این معنی حدیث ثقلین و حدیث حوض است
 کہ در خبر اول ترغیب در شہرتک بقران و عترت متواتر و ارواست کہ اقلیہ اصحاب
 المحرقہ و صاحبہ رسالت اللیبب باعلام آنکہ ان اللطیف النجیر اخبار فی انہالن یفتروا
 حتی یوداعی الحوض النخ فی سند احمد یعنی خدایتعالی مرا خیر داد است کہ قران و عترت من
 ہرگز جدا نخواہند شد تا آنکہ ہر دو بر حوض کوشد و لرد شوند انتہی و این حدیث قدسی کہ کلام
 الہی است بر او وثوق وافی و اطمینان شافی در تسک ثقلین نص قطعی است و در حدیث
 آخر ایشان صحابہ البتہ و ارواست کہ میبار برجال من امتی فیہم ذات انشمال

فأقول أصحابی فیقال انك لا تدہی ما احد تو ابعده الى قوله فیقال انہم لم یذوالوا منک بن علی باعقابہم منذ فارقتہم کما فی الصحاح لابل اللہ منہ لمنحصر آجک صحابہ بعد رسولہ لیرباشہ ہا کو خود ارتد لو خواہند نمود انہی چونکہ درین اخبار جوض کہ متواتر نقل است احداث و ارتداد صحابہ یعنی بنابر خبر مخیر صادق می باشد و یا حدیث لا ادری ہا متواتر بعدی البتہ منطبق است پس ہر کہ ایمان بخدا و رسول و بکلام الیہان میبرد و لامحالہ از سیرت ابو بکر مجتنب و شود و چہ درین صورت خطرناک خطر ہا کو عظیم و امی نمایند درین اسلام بر کلام شارع موقوف است نہ بر اجماع قلت کسانی کہ خدا و رسول و جو اسلام را بآرائی آنہا سفوفس فرمودہ اند قال اللہ لا تجد لستنا تتحولہ و قال اللہ یقولون حل لنا من الامر شیء قل ان الامر کلہ لله الایہ وہم درین سال یا زوہم کہ قریب زمانہ وفات آنحضرت صلعم بود از حضرت ختمی رسالت صلعم در بست ششم ماہ صفر روز و شبہ حکم نافذ شد کہ تہمیر جیش بامارت اسامہ بن زید بنہاید و آنحضرت بروز پنجشنبہ سلخ ماہ صفر بدست مبارک رایت جیش را مرتب فرمود و امر کرد کہ ابو بکر و عمر و عثمان و دیگر اصحاب الیہان تحت رایت او بروند مگر این اکابر صحابہ بر امارت او طعنہ زدند و زفتد این تخلف البتہ جبارت نمایان و خسارت شے پایان از ایشان بظہور آمد مگر بخاری ما ثور است از عبد اللہ بن عمر ان رسول اللہ بعث بعثا و امر علیہم اسامہ بن زید فطعن الناس فی ما رثہ فقام رسول اللہ صلعم فقال ان تطعنوا فی امامتہ فقد کنتم تطعنون فی امامتہ الایہ من قبل و ایتم اللہ ان کان لخلقاً للاملا و ان کان لمن احب الناس الی و ان هذا من احب الناس الی بعد لا و در صحیح مسلم همچنین است و در آخر خیر وے یوصیکم فانه من صالحکم ما ثور است و در مدارج النبوة محدث

عبدالمؤمن مذکور است و حکم عالی چنان صادر شد که اعیان مهاجر و انصار مثل ابوبکر صدیق
و عمر فاروق و عثمان ذوالنورین و سعد بن ابی وقاص و ابوصهید بن الجراح و غیرهم لایق
مرتضی که همراه او کرد و در آن لشکر همراه اسامه باشند و این معنی بر خاطر بعضی مردم گران
آمد که غلامی را بر اکابر مهاجرین و انصار امیر گردانید چون ایخبر بسمع شریف رسید خاطر
مبارکش ریخته شد و بغضب درآمد و پا وجود تپ و در دوسر از خانه مبارک بعصا بهر
بیرون آمد و بر سر منبر رفت و خطبه خواند و فرمود ای معاشر الناس ایچه سخن است که
در یابا میر ساختن من اسامه را از شما سر بر میزند و در یابا امارت پذیرش در غرض
موت نیز سخن میگوید بخدا سوگند که وی سزاوار امارت است و پذیرش نیز سزاوار
امارت بود و زید و نسرین مردم بود بن و پسرش اسامه نیز زید دوست تیز مردم
است نزد من و هر دو منظره خیر اند اکنون وصیت من در شان وی به شکی قبول نمید
که دوی از جمله خیار شما است انتهی و در معارج البتة است که این واقعه موته پیروز جیش
اسامه و ترتیب رایت او قبل از تیج پادشاهش یوم از وفات پیغمبر صلعم بیان آمده و در
ملل و محل شهرستانی مذکور است که بر تهادن و درنگ کردن صحابه که آنحضرت مکرر و
سه کرت با کید روانگی میفرمود و احد بکیر و ان زرفت رسول خدا صلعم بر سر منبر ارشاد فرمود
جمله و جیش سامه لعن الله من تخلف عنها کما مضی این همه تا کید و تهدید
و عیدی شنیدند مگر کسی از اکابر و اصاغر بشوق مافوق تپسی از جای خود نبیتر نکرد و
هرگاه رسول خدا صلعم بغضب آمد بر سر منبر فرمود که معاشر الناس این چه سخن است که
از شما سرزمی زندگی تیر خاسته تیرنگد میان که از بزرگتر من است بر الله ... ساله ... آ

التمار ...

کما فی البخاری پس شمال و شرکت اکابر مهاجرین بمید آنجا ازین سخن مخلصی از سفر
 میسر گردود وقت از دست نرو و پرتیه علم الیقین است فعلی فیک چندین فوائد از ان
 یرمی آید اول طعن کردن بر رسول زمین بر آن روشن بر لفاق طاعنین است کما فی الملل
 و ان نقل لشهرستانی پس این طاعنین بعد و از زده روز ازین طعن جلونه مرصع بهر فضائل
 و قول و فعل شان در دین همه نسوس و اصل حج و اولاد در سقیفه گردیده دوم
 آنکه قوله صلعم فقد کنته قطعون بر سیرت استماری طعن کردن آنها بر فعل رسول خدا
 صلعم ظاهر الدلاله است پس ازین استفاد شده که این سیرت ایشان بوده نه آنکه دین
 مقام از آنها قلند سر بر زده و اینچنین سیرت دوامی لامحاله مانع ورود فضائل بحق
 ایشان است و جلونه عقل سلیم باور کند که مخیر صادق طاعنین را بنساقب علیا و محاسن
 لا تخصی بخوانند سوم آنکه آنحضرت صلعم از اکابر مهاجرین و خلفا راشدین خلیف امارت
 و احب الناس نزد خود ندید پس خبر احب الرجال ابو بکر است باطل شد چه چاره آنکه
 رسول خدا صلعم از تهاون صحابه غضبناک شد و شدت مرض بابت گردیده بیرون آمد
 حال آنکه اغصاب نبی کفر است و مصیر منقبض در آیه من یشاقق الرسول مذکور است
 و رنج رسانیدن و بقبض آوردن داخل من یشاقق می باشد تخم آنکه رسول خدا صلعم
 متهاونین را دعای خود و نفرین بجد فرمود آنچه منافی حب جانبین است قال قد تم
 و من یلعن الله فلن تجده نصیرا و اولتم بر کسی لعن نمی کند مگر از زبان پیغمبر
 بر این تخلف علی الاثر توتی از حکم نبی موجب کفر صریح بطهور آمد و قال الله لعن
 فریذ لیسوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا یحب الکافرین امامه
 تا اسرا عذرا آورده ابد فقال قوم قد اشدک مرضا لینی فلا تسع قلوبنا بالمفارقة

والحالة هذا لا فبصر حتى تبصر ليش يكون من امروا كما ذكره التبرستاني يعني قومي
 گفتند که هرگز مرض رسول اشده نگرفته و قلوب بمفارقت و وفراخی و جهلت نمی و در حال
 انجمن پس با توقف می سازیم تا آنکه ببینیم که کدام شریک از امر غیر شدنی است اینتی درین
 بیان معذرت نه بنیان اندک صحیح و باقی بر آن کجایت ست چه قولیم فبصر حتی تبصر الخ
 واقعه صحیح است که منظرین خلافت منظر حادثه وفات پیغمبر بودند درین چه شک شبیه
 می شود اما قولیم فلا تسع قلوبنا بمفارقة رفوات لا طائل من از سر باطل است چه در
 زمان اشدا و مرض آنحضرت صلعم غیر بنی هاشم احدی باز گیر صحابه تیمارداری نکرده اند
 او آنکه خدمتش شب را پر و ز آورده ابو جریذ بن اذقریه نصح و قتل سواری بقده حاضر می
 شدند که آنحضرت وفات یافته بود اگر صدیق با صداقت بودی هر وقت و هر آن حاضر می
 ماندی و وفات در حضور می او واقع شدی و مستر بودی این فریفته گان و در و سندان
 نقش پاک را گذاشته بسقیفه و دیدند از ایشان اینچنین معذرت که قابل قبول است
 و هر گاه حال او چنین مرعی بوده و ای بر حال راس القاروقین و از جانب صدیق هم عذر
 آورده اند که جناب کی ما مور بناز جماعت و امامت امت گردیده بدین سبب از تحت رایت
 اسامه مخلصی یافته بود مگر این خدع محض کذب فحش است چه واقعه امر با امامت بنا بر
 روایت ابو بکر بن عباس که تالی تاریخ الخلفاء للسیوطی هشت تا یوم قبل از وفات پیغمبر
 آمد و ترتیب رایت اسامه بنا بر روایت صاحب معارج النبوة و یاسر یوم قبل از وفات
 آنحضرت شده بود چه وفات آنحضرت صلعم بر روایت سوا سب لدنیه بتاریخ دوم باقی
 واقع شده است پس اگر امر با امامت که پس مختل و مخترع است مسلم داریم پس امر تحت
 اسامه رفتن که بعد از آن جاری شده تا مع امامت او گردید ابتدا جستجوی مخلصی کار

ابو الفضل است و بایں نوع این تحلف از سرفاروق و ذوالنورین متمم از اکل شدنی
 نمانده است و ہم درین سال یازدهم قبل پنج یوم از وفات آنحضرت قصه قسطاس
 رو آورده که یوم پنجمین آنحضرت صلعم وقتیکه جماعت صحابه در خدمت و مع صلعم حاضر بودند
 و ووات و کاغذ طلبید که بر او است مسد تحریری نویسد تا بعد از دست گمراه نشود و خطاب بگردد
 در شت مائع آمد و این از زندقه و الحاد افزون و از جاوه اطاعت خدا و رسول بیرون
 رفتن من مردی بخدائی همچون از وی سرزده است چنانچه امامم بخاری بصدر پرده داری
 بحریم و احتیاط از ریت و خواری از ابن عباس آورده که گفت لکن حاضر رسول الله صلعم
 و فی البیت رجال فقال البنی هلموا کتبکم کتابا لا تفضلوا بعدة فقال بعضهم ان رسول
 الله صلعم قد قلبه الوجه وعندکم القرآن حسبا کتاب الله فاختلف اهل البیت و اختصروا
 فمنهم من یقول قریبوا کتبکم کتابا لا تفضلوا بعدة و منهم من یقول غیر ذلک فلما اکتروا
 خلقوا و اختلفوا قال رسول الله صلعم قوموا قال عبید الله فکان یقول ابن عباس ان
 الذمیه کل ما حال بین رسول الله صلعم و بین ان یتکتب ذلک لکتاب لا یختلفونهم
 و اعظم یعنی هر گاه رسول خدا صلعم متفر شد و در خانه رسالت مردمان بودند پس فرمود
 بیارید که کتاب برای شما نویسم تا شما یان بعد از تحریر آن کتاب گمراه نشوید پس بعضی ایشان
 گفتند که هر آینه او را معنی پیغمبر خدا را در دغلیه کرده است و نزد شما قرآن است کتاب الله
 یرسے کافی است پس اختلاف کردند صاحبان رسالت بودند و با هم تمام
 نمودند پس بعضی ایشان میگفتند ووات و قسطاس قریب سائید که از شما کتابت فرمایید
 که بعد از آن تحریر گمراه نباشید و بعضی از آنها میگفتند خلاف آن یعنی منع میکرد هر گاه
 در بانگ کردن و سخن باطل و اختلاف اکتار نمودند رسول خدا صلعم فرمود که بر خیزید این

میگفت ہرگز مصیبت کل مصیبت آنست کہ عاقل شد و ما بین رسول خدا و ما بین ایک آنحضرت کتا
 فرماید بسبب اختلاف ایشان و رفع اصوات آنها انتہی شیوخ الروایہ بجای اسم آوردن
 قائل قد قلبہ الرجح از شدت حمایت اہرام بکار برده فقال بعضهم گفته اند پس در چنین مقام اہرام
 سے باید شناخت کہ این مردم خالی از تفکار نہلاش و رتار صحابہ بیشتر و نمی باشند ورنہ اگر وہو
 یا ابن ابی سے بود تا مشر بلاتکان سے آورد چنانچہ ابن القاری بنصب خلافت و اعوان بیاس
 تر سیدہ اندا چہین عمل لامی از تخریفات با نجات است حالاً بشنود کہ ستر مشہور مستور نہوا
 بلکہ اہمچین منکر و مقہور خود بی پردہ برون موآید کہ بر زبان اصحاب مقدور جاری و مشہور
 چنانچہ شیخ ثانی محدث القوم مسلم قشیری در صحیح نقل میفرماید فقال عمران رسول اللہ
 قد قلبا لہ الرجح عند کم لقرا ن حسبنا کتاب اللہ الحدیث و محدث خفاجی در نسیم
 الریاض شرح الشفا للقاضی عیاض نقل میفرماید ولما اختلف الذی وقع عند
 صلعم کما واد فی الامادیث الصحیحۃ من النبی صلعم قال فی مرضہ ایتونی بیدا واکتبا
 لکم کتابا لا تغفلون بعدی فقال عمران الرجل لیجو حسبنا کتاب اللہ فلفظ الناس فقال
 صلعم اخرجوا عنی لا ینبغی للتعاہذی فقال ابن عباس لدریہ کل البرزخ یعنی در
 اختیار صحیحہ وارد است از حضرت پیغمبر کہ فرمود در زمان مرض خود بیارید و دوات یعنی
 سامان کتابت کہ برکے شما کتاب بنویسم تا بعد من گمراہ نباشید عمر گفت کہ ہر آتہ این مرد
 البتہ بخیران میگوید بر او کتاب خدا کافی است پس مردمان نقل و شورش و نزاع کردند آنحضرت
 فرمود از نزد ایشان را بدر نمایند تا نزاع کردن نزوسن سنرا و بر نیست یعنی عصیان ست
 پس ابن عباس گفت مصیبت کل مصیبت شدائم و جبل الحدیث اما ہم بخاری بطریق
 آخر از ابن عباس نقل میفرماید قال یوم الحمد و ما یوم النجس مثل بر موت اللہ